

ibidem Augustinus, eo ipso Filium fuisse missum, quo factus est caro, juxta illud ad Galatas 4, *Misit Deus Filium suum factum ex muliere*. Quia ergo Filius fecit se ipsum carnem, ideo dicit misisse se. Facilius tamen concluderet, dedisse se, aut venisse ad humanitatem, neque aliud probatur ex indivisibili, seu inseparabili operabili operatione Patris, et Filii. Sed de illo usu verbi *mittendi* plura in capite sequenti. Hic vero addo, etiam secundum illum modum non extendi verbum *mittendi* ad Patrem cum reflexione supra se, ita ut dicatur mittere se; neque enim apud Augustinum, vel alium gravem auctorem talis locutio reperitur. Et ratio reddi potest, quia quoties Verbum se donat, mittitur proprie ab aliquo, scilicet a Patre, unde efficiendo donationem sui efficit saltem id, quod est missio, quasi materialiter sumptum, et ideo quodammodo intelligi potest, licet satis improprie, quod se mittat: Pater autem, dum venit, aut se donat, a nullo proprie mittitur, et ideo nullo modo efficit missionem, nec se mittit, etiam improprie.

5. Dico secundo. Filius, et Spiritus sanctus, mitti possunt. Est res certa ex Scriptura, ut principio capitis præcedentis notavi, et addi potest de Filio illud ad Galatas proxime citatum, *Misit Deus Filium suum*, et de Spiritu sancto illud Joannis 14: *Quem mittet Pater in nomine meo*. Ratio autem est, quia in utraque illarum personarum potest esse vera habitudo ad mittentem propter relationem originis. Dices. Quid refert processio ad intra ad externum effectum, ut propter illam processionem possit dici persona procedens mitti, quando talem effectum operatur, vel se ipsam donat? Respondeo, per processionem accipere personam procedentem, et potestatem operandi, et auctoritatem se constituendi novo modo alicui, quia accipit omnipotentiam, et liberam voluntatem ab eo a quo procedit. Mitti autem nihil aliud est, quam ire vel venire ad aliquem locum per virtutem alterius, impressam aliquo modo ei, qui mitti dicitur, ut inter homines imprimitur per imperium, vel consilium: rebus autem irrationalibus per aliquem impetum, vel contractum. In divinis autem hæc, quæ imperfecta sunt, locum non habent, sed per naturalem productionem communicatur, et quasi imprimitur illa virtus, et ideo talis processio per Verbum mittendi optime importatur. Sicut Christus dixit de Spiritu sancto: *Non loquetur a semetipso, sed quaecumque audiet, loquetur*. Ubi processionem ipsam auditionem. Et de se dixit: *Mea doctrina non est*

mea, sed ejus, qui misit me, quod probabiliter cum Augustino, et aliis intelligimus dictum, propter communicationem doctrinæ per essentiam, quam per generationem accipit Filius. Sicut ergo persona procedens dicitur audire, et discere per æternam processionem, ita potest dici mitti, sed illa dicuntur ex æternitate, quia non connotant actuale effectum ad extra, sicut Verbum mittendi denotat.

6. *Objectio*.—Dices. Ut unus homo mittat alium, non satis est dare virtutem eundi, sed necesse est, imprimere illi aliquo modo voluntatem eundi, seu impellere illum, ut eat. Alias ubicumque iret Filius inter homines, diceretur Pater ejus mittere illum, quia dedit illi virtutem eundi, quod tamen non ita est, sed oportet, ut impellat illum aliquo modo, dando illi voluntatem eundi per imperium, vel consilium, aut preces, etc. Ergo in divinis, ut persona non satis est, quod producat, quia per productionem non dat alteri voluntatem eundi, sed solam potestatem. Nam potestas naturalis est, voluntas autem libera: unde potestatem, et voluntatem quasi in actu primo, seu indifferenter in ordine ad externa objecta, dat persona producens personæ productæ; voluntatem autem liberam illi non dat, imo illam habet æque primo persona procedens cum persona producente, ergo non satis est, quod persona producat, ut mittere dicatur. Et in hoc est differentia inter doctrinam, et missionem, quod scientia naturalis est, et ideo per productionem necessario communicatur, quod est verum suo modo etiam de illa scientia, quæ maxime videtur libera, ut est scientia visionis, quia in se non est libera, sed tantum ex parte objecti, tamen objecto posito in esse scibilis, statim necessario repræsentatur per scientiam naturalem, et ideo secundum illam merito dicitur scire, et audire persona procedens a producente. At terminus missionis (ut sic dicam) liber omnino est, et in eo est omnino sui juris, et domini (ut ita loquar) persona procedens, et ideo, ut dicatur mitti talis persona, quando libere venit, non videtur satis quod accipiat potestatem a producente, cum non accipiat liberam voluntatis suæ determinationem.

7. *Responsio*.—Respondeo primo, divinas personas ita inter se comparari in ordine ad decreta libera, ut non possit una aliquid velle, quin id velit quælibet alia, et nihilominus quælibet earum est liberrima in volendo, quia non determinatur ab alia, sed omnes simul se determinant per unicam, quam communem ha-

CAPUT III.

QUENAM PERSONA POSSIT ALIAM MITTERE.

bent, voluntatem. Unde in his decretis liberis formaliter, et in se spectatis, verum sine dubio est, non servari ordinem originis, sed omnes personas simul, quasi uno impetu (ut me explicem) sese libere determinare ad hoc, vel illud objectum ad extra sine ulla sui mutatione. Nihilominus tamen propter ordinem originis, quem inter se habent, intelligitur persona producens primario velle, quidquid omnes volunt, non solum quia persona procedens habet a producente illummet actum quoad totam suam realitatem, quo libere vult, sed etiam quia ex vi originis intelligitur persona procedens accipere illum actum cum tali concordia ad personam producentem, ut necessario voluntura sit, quidquid altera voluerit. Unde etiam in exhibenda ipsa libera determinatione (nostro loquendi, et intelligendi more) intelligitur persona prior origine habere quasi primarias partes respectu alterius origine posterioris, nam illa, quæ non est ab alia, semper intelligitur esse quasi fons illius determinationis, atque hoc satis est, ut etiam quoad voluntatem eundi dicatur mittere.

8. Exemplum optimum est in productione Spiritus sancti, quæ licet sit æque primo et immediate a Patre et Filio, nihilominus Pater intelligitur esse quasi primarius auctor ejus, in quantum non solum per se, sed etiam per Filium spirat, et ipse Filius a Patre habet amorem illum, per quem spirat. Et ideo ipsemet Filius Patri attribuit, quod ipse mittat Spiritum sanctum cum ait, *Cum veneret Paracletus, quem ego mittam vobis a Patre*. Unde addo et fortasse propius et clarius, quoties Filius et Spiritus sanctus ad nos veniunt, venire ex naturali propensione bonitatis suæ, et ex prudentissimo consilio sapientiæ suæ, quod totum habent a Patre, et Spiritus sanctus habet etiam a Filio, atque hoc satis est, ut dicatur persona procedens habere a producente voluntatem liberam veniendi, etiamsi non habeat ab illa decretum liberum quoad ipsam formalem determinationem, quia satis est, quod habeat propensionem ad illud per acceptam bonitatem et sapientiam. Nam inter homines, cum unus alium mittit, non imprimitur illi immediate voluntatem eundi, aut physicam determinationem voluntatis suæ ad illum actum, sed satis est, quod tribuit moralem impulsus per imperium vel consilium.

1. *Resolutio*.—Resolutio est facilis ex dictis. Dico ergo primum. Omnis persona producens potest etiam mittere, atque illa sola, et ita Pater et Filius possunt mittere, Spiritus sanctus autem non potest mittere. Probantur omnia ex illo principio, quod missio divinæ personæ includit processionem, per quam persona missa accipit virtutem et auctoritatem operandi, seu faciendi id, ad quod mittitur. Unde argumentor in hunc modum. Omnis persona divina producens aliam, dat illi virtutem et inclinationem eundi aliquo eo modo, quo ire potest, scilicet, per operationem, vel aliam unionem ad aliquam creaturam, ergo potest mittere illam. E contrario vero persona, quæ non producit, non dat hujusmodi virtutem, vel auctoritatem alicui personæ, ergo nullam potest mittere.

2. Potest vero hic objici: nam sequitur etiam homines posse mittere personas divinas imprimendo eis (ut ita loquar) affectum veniendi, licet facultatem non tribuant, quod non semper necessarium est, ut unus alium mittat, sed primum sufficit, ut inter homines constat. Sequela probatur, quia per operationem saltem potest voluntatem ejus inclinare, ut veniat, quin potius etiam ipsum Patrem posset hoc modo mittere. Alio item modo posset dici de ministro, quod mittat Spiritum sanctum, cum absolvit, vel cum confirmat, quia dat illum, non autem dat, nisi quatenus exhibendo talem actum, movet Spiritum sanctum, ut veniat. Quamvis enim voluntas Spiritus sancti non possit habere propriam causam, talem potest habere rationem, quatenus ex prævisione alicujus effectus, vel actus determinatur ad aliquid volendum, vel faciendum. Et quia ex promissione Christi est infallibile, ut exercente sacerdote talem actum, datur Spiritus sanctus juxta illud Act. 8: *Cum videret autem Simon, quia per impositionem manus Apostolis daretur Spiritus sanctus*. Si ergo per actionem hominis datur Spiritus sanctus, ergo talis homo dat Spiritum sanctum, item Episcopus, cum alium sacris ordinibus initiat, dicit in persona Christi. *Accipite Spiritum sanctum*, verba autem sacramentalia efficiunt, quod significant: ergo homo dat Spiritum sanctum, ergo mittit illum, quia facit illum venire ad homines, et hoc est mittere,

unde etiam concludi potest, quod homo mittat Trinitatem.

3. Hoc argumentum tetigit D. Thomas, 1 p., q. 43, art. 8, argumento tertio, et respondet, homines non mittere, vel dare Spiritum sanctum: quia nec sunt principium personæ Spiritus sancti, nec effectus gratiæ possunt causare. Sed contra hanc secundam partem facit, quod sacerdos vere absolvit, et remittit peccata, et confert gratiam, ut diximus, 3 p., q. 64, art. 1, causat ergo illam. Item alii homines, et si gratiam proprie causare non possint, possunt eam impetrare, et consequenter movere, et inducere Deum, ut gratiam conferat quod est aliquo modo illam causare juxta doctrinam ejusdem D. Thomæ 2, q. 83, art. 1. Eo igitur modo, quo potest homo esse causa gratiæ, poterit etiam mittere divinam personam. Nam consulens alicui, ut eat, mittit illum, cur non etiam rogans? Dicendum vero est, D. Thomas loqui de causa propria, et principali, nam, ut aliquis dicatur dare Spiritum sanctum, oportet, ut illo modo sit causa gratiæ. Quia dare importat quamdam auctoritatem in dante circa rem, quam datur, ut sit sua aliquo modo, vel per identitatem, vel per originem, nemo autem potest hanc habitudinem habere ad Spiritum sanctum, nisi, qui etiam sit causa simpliciter, ac principalis gratiæ. Homo autem non potest hoc modo esse causa gratiæ, ut constat. Et ideo, licet deprecativè, vel ministerialiter ad illam cooperetur aliquo modo, non propterea dici potest mittere divinam personam. Imo neque inter homines omnis, qui rogat alterum, ut eat aliquo, dici potest illum mittere, sed, qui rogat cum aliqua auctoritate, cujus preces æquivalent jussioni, ut sunt preces parentis, aut principis. At qui orat, ut inferior, et cum submissione, ut homo orat ad Deum, cum petit, ut ad se, vel alium veniat, licet id obtineat, non propterea potest dici mittere Deum, quin potius Deus prius illi immisit spiritum precum, ut illo medio adventum suum ad ipsum disponeret.

4. *Minister Sacramenti solum se habet ut applicans instrumentum.* — Et simili ratione Minister Sacramenti nullo modo dici potest mittere Spiritum sanctum, non solum quia illum non dat, sed etiam quia solum se habet ut applicans instrumentum, quo DEUS efficit per gratiam, per quam venit in animam. Nam in effectione gratiæ nullam aliam actionem habet Minister Sacramenti, nisi effectionem ipsius Sacramenti, quod est proximum Dei

instrumentum ad gratiam efficiendam. Unde licet ad præsentiam Sacramenti quasi moveatur Deus ad veniendum in hominem, non propterea Minister Sacramenti mittit Deum in animam, sed in vi promissionis suæ ipse Deus venit. Sicut qui præsentat alicui Chirographum, quo promisit aliquo ire, non propterea mittit illum. Denique etiam verbum *mittendi* importat quamdam auctoritatem in personam missam, quam minister Sacramenti non habet. Inde potius ipse mittitur a Spiritu sancto, ut suum adventum disponat alio medio ab ipso præparato.

5. *Secunda conclusio.* — Secundo dicendum est, non quamlibet personam producentem posse mittere quamlibet, sed solum eam, quam producit, quia respectu alterius non habet eam auctoritatem vel habitudinem, quam verbum *mittendi* importat, unde fit, Patrem posse mittere duas personas, Filium unam, Spiritum sanctum nullam: atque ita in sacra Scriptura de Patre et Filio utrumque legitur respective, de Spiritu sancto non legitur, quod aliquam personam mittat. Hæc omnia constant ex hætenus dictis: estque doctrina Athanasii, epistola ad Serapionem, circa finem: et eandem supponunt omnes, qui probant, Spiritum sanctum procedere a Filio ex eo, quod ab illo mittitur, quos supra retuli. Adde, non solum non posse unam personam mittere illam, quam non producit, verum etiam nec dare illam; quod ex sententia Patrum Græcorum notavit D. Thomas, opusc. 1, contra errores Græcorum. Et ratio est, quia verbum *dandi* requirit, ut persona, quæ datur, sit aliquo modo dantis, quod in persona divina esse non potest, nisi vel per identitatem cum dat se, vel per originem cum dat aliam.

6. *Objectio.* — *Prima expositio refellitur.* — *Germana expositio.* — Hic vero objici posset, quia Filius dicitur mittere se. Sed hoc expeditum jam est in capite superiori. Aliter ergo objicitur ex loco Isaïæ 48: *Et tunc Dominus misit me et spiritus ejus.* Fuit quidem Hebræorum expositio, illud pronomen *me* intelligendum esse de ipsomet propheta Isaia, qui de se ipso ibi loquebatur et dicebat, se esse missum a Deo, et spiritu ejus ad prophetandum, et loquendum, quam expositionem aliqui Catholici sequuntur. Fuit etiam expositio Cyrilli, verba illa de Rege Cyro esse intelligenda. Nihilominus tamen communis expositio Patrum est, sermonem ibi esse de Christo, ipsumque esse, qui per os prophetæ dicit: *Dominus misit me et spiritus ejus.* Ita Hieronymus, ibi et Ambro-

sus, lib. 2, de Spiritu sancto, cap. 1, Chrysostomus, homil. de sancto et adorando Spiritu, Augustinus 2, de Trin., c. 5 et 15, Eusebius, l. 5, de Demonstrat., c. 6, Anastasius Synaita, libro de rectis Fidei dogmatibus. Ac tandem ita etiam exposuit Concilium Toletanum 11, in Confessione fidei. Ergo juxta hanc expositionem invenitur jam in Scriptura, Spiritum sanctum etiam mittere.

7. *Expositio auctoris.* — Respondeo, admissa illa expositione, Christum Dominum ibi introduci loquentem ut hominem, et sic merito dicere se esse missum a Spiritu sancto, quia Spiritus sanctus illum sanctificavit, et unxit oleo divinitatis, quando in Virginem supervenit, et illud, *quod ex ea natum est sanctum* (Luc 1) de purissimis ejus sanguinibus formavit, et ad redimendos, et illuminandos homines misit, juxta illud Isaïæ 61: *Spiritus Domini super me, eo quod unxerit me, ad evangelizandum pauperibus misit me.* Sicut ergo Verbum ut homo a Spiritu sancto procedit, quia de Spiritu sancto est, juxta illud Matth. 1: *Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est,* ita etiam ab eo missum est. Illa tamen missio non est, de qua nunc loquimur, ut sæpe dixi, quia illa non cadit in divinam personam, ut divina est, cum non fiat sine mutatione aliqua ejus, qui mittitur: nos autem loquimur de missione divinæ personæ, ut divina est. Et sic nunquam legitur in Scriptura, quod Spiritus sanctus aliquam personam mittat. Unde Hieronymus in Isaïam 48, ita exponit priorem locum: *Ego juxta fragilitatem carnis assumpta dico, quod Dominus Deus miserit me, et spiritus ejus.*

8. *D. Thomas exponit Augustinum.* — At vero licet hæc pro Scripturæ testimonio satisfaciant, nihilominus D. Thomas, dicta q. 43, art. 8, aliter intellexit Augustinum, quod (scilicet) docuerit, Verbum ut Verbum missum esse a Spiritu sancto: imo etiam tribuit Augustino, quod dixerit: *Ipsam etiam Spiritum sanctum mitti a se, et a Filio.* In quo Spiritu sancto non possumus distinguere locutionem illam secundum diversas naturas, quia illas non habet. Et propterea D. Thomas in Augustini gratiam distinguit Verbum *mittendi*. Quia interdum denotat personam mittentem ut principium personæ missæ, et sic verum est nullam personam mittere aliam, ut divinam, nisi, quæ producit illam: aliquando autem verbum *mittendi*, solum significat personam mittentem ut principium illius effectus, secundum quem fit missio, et hoc modo (ait divus

Thomas) tota Trinitas mittit personam missam. Quæ doctrina colligi potest ex Augustino, dicto cap. 5, secundi libri de Trin., quatenus de Filio ait, *eo esse missum, quo factus est ex muliere, et inde infert, proinde mitti a Patre sine Spiritu sancto non potuit.* Et inferius adjungit, *etiam a se ipso missum esse Filium, quia ille conceptus, et partus operatio Trinitatis est.* Ergo missionem vocat productionem effectus secundum quem attenditur missio. Unde in fine capitis aperte subjungit de missione Spiritus sancti. *Hæc operatio visibiliter expressa, et oculis oblata mortalibus, missio Spiritus sancti dicta est.*

9. *Rejicitur explicatio Verbi mittendi significationis.* — In hac D. Thomæ distinctione, et doctrina nihil est, quod de re ipsa dubitemus. Sed quod attinet ad significationes verbi *mittendi*, non video sufficientem causam illas multiplicandi, nam revera non potest præscindi ab habitudine ad personam mittentem. Et alioqui per illam distinctionem multum enervantur illa testimonia, in quibus dicitur Filius mittere Spiritum sanctum, quatenus ex eis probant Patres processionem Spiritus sancti a Filio, nam per illam distinctionem eludi possent. Quamobrem censeo distinctionem illam non esse in usu Scripturæ admittendam, vel quia semper verbum *mittendi* involvit distinctionem, et aliquam processionem realem missi a mittente, vel quia alia significatio impropria est, et Scriptura cum proprietate est intelligenda, ubi aliud non constat. In Augustino autem facilius posset admitti, tamen etiam non censeo necessarium. Quia imprimis nunquam apud illum legi, quod Spiritus sanctus se ipsum mittat: dicit quidem 15, de Trin., c. 19, quod Spiritus sanctus se ipsum dat, aut donat. Sed hoc longe diversum est, ut de Patre supra diximus. Unde cum Augustinus ait, operationem visibilem esse missionem, non addit exclusivam, quod sit sola illa, sed ita loquitur, quia per illam operationem completur missio.

10. Alioqui vero sæpe docet Augustinus, eisdem locis, processionem involvi in missione, ut supra retuli. Unde 4, de Trinitate, cap. 20, ait, eatenus Filium mitti a Patre: *Quatenus Filius a Patre est, et non Pater a Filio.* Idemque docet de Spiritu sancto respectu Patris et Filii. Unde, quod ait, Filium mitti ab Spiritu sancto, optime de Christo homine, et secundum humanitatem intelligitur. Ait enim in principio ejusdem cap. 20, quarti lib. de Trinit., Patrem mittere Filium: *Non quia ille major*

est, hic minor, sed quia ille Pater, hic Filius, ille a quo est, qui mittitur: ille qui est ab eo, qui mittit. Et subdit statim, secundum hoc jam potest intelligi, non ideo tantum dici missus Filius: quia Verbum caro factum est, sed ideo missus, ut Verbum caro fieret. Et per praesentiam corporalem illa, quae scripta sunt, operaretur, id est, ut non tantum homo missus intelligatur, quod Verbum caro factum est, sed esse Verbum missum, ut homo fieret, etc. In quibus verbis expendo, in missione Verbi, ut Verbum est, importari secundum Augustinum processionem aeternam a Patre, et ita non posse missionem Verbi alteri, quam Patri attribui, solamque missionem Verbi, ut hominis, attribui, aliis personis, non quia per verbum mittendi non importetur habitudo ad principium personae missae, sed quia Christus, ut homo non a solo Patre, sed etiam ab aliis personis producitur, et causatur. Nec ex lib. 2, de Trinit., cap. 5, aliud colligi potest.

CAPUT IV

AN QUÆDAM MISSIO DIVINÆ PERSONÆ SIT INVISIBILIS, ET ALIA VISIBILIS, ET DE UTRIVSQUE RATIONE ET MODO.

1. *Triplici modo dicitur missio divina.* — Tribus modis potest dici hæc divina missio; primo ex parte personae missae, et consequenter etiam mittentis, et sic quaedam est missio Filii, alia Spiritus sancti, illa est a solo Patre, hæc a Patre et Filio, quæ satis patent ex dictis. Quomodo autem vel distinguantur, vel coniungantur hæc missiones, ex dicendis patebit.

2. *Missio dividitur.* — Secundo dividi potest missio ex parte effectus, seu termini, ad quem tendit, et sic posset accipi divisio, quam insinuat Durandus in 1, d. 14, q. 3, ubi ait, missionem aliquando fieri secundum dona naturæ: aliquando per dona gratiæ, interdum per dona gloriæ, et primam dicit esse imperfectam, secundam perfectam, tertiam perfectissimam. Verumtamen D. Thomas, Alensis, et cæteri scholastici cum Magistro non admittunt, missionem fieri secundum dona naturalia, quia Scriptura nunquam ita loquitur, sed solum dicit, personam divinam mitti in ordine ad aliquem effectum superantem naturæ ordinem et pertinentem ad ordinem gratiæ, in his autem divinis rebus servare debemus phrasim Scripturæ. Ratio etiam reddi potest ex D. Thoma, dicta q. 43, art. 3, et eadem 1 p., q. 8, art. 3. Quia per dona naturæ Deus tantum di-

citur esse in rebus tribus modis: *Per essentialiam, praesentiam et potentiam*: non dicitur autem persona mitti, nisi quando incipit esse novo quodam modo, qui solum est per gratiam.

3. Quod ita explicari potest, nam per primam rerum creationem non dicuntur personae proprie mitti, quamvis incipiant esse in rebus, quæ antea non erant, quia missio proprie dicitur in ordine ad rem præexistentem. Et consequenter non dicuntur etiam mitti per conservationem, vel gubernationem pertinentem ad ordinem naturæ, quia hæc sunt veluti debita ex vi prioris actionis, et ideo ratione illarum non censetur Deus existere novo modo in rebus. Illud ergo primum membrum a Durando positum rejiciendum est. Alia vero duo sub una missione per gratiam sanctificantem a D. Thoma comprehenduntur, nec immerito, quia gloria est gratia consummata. Quomodo autem sub hac generali ratione alia particulares missiones comprehendantur, ex dicendis constabit, ubi etiam explicabitur aliud membrum, quod ibi addi posset de missione per gratiam unionis.

4. *Alia divisio.* — Tertio ergo, ac principaliter dividitur missio ex parte modi in invisibilem, et visibilem, invisibilis dicitur, quæ interno et spiritali modo sit: visibilis autem quando ad sensibilem terminum fit, vel per aliquod sensibile signum manifestatur utrumque autem missionis modum ex Scriptura colligimus. Nam de invisibili recte intelligitur illud ad Rom. 5: *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Nam cum Spiritus sanctus datur, etiam mittitur: sicut autem infusio charitatis invisibilis est, ita etiam missio, quæ cum illa fit. De visibili autem missione est illud ad Galatas 4: *Misit Deus Filium suum factum ex muliere, et similia.*

5. *Duplex dubium occurrit.* — Ad explicandam autem utriusque missionis rationem duo dubia prius discutienda sunt. Primum est, an hæc duo membra sint ita inter se condistincta, ut neutrum aliud in se includat, vel potius distinguantur tanquam includens et inclusum. Quidam enim existimant, distinguere hoc posteriori modo; quia invisibilis missio est illa, quæ fit per effectus invisibiles et exterius nullo modo apparet, ut quando impletur illud: *Qui diligit me, mandata mea servabit et ad eum veniemus*: nam ille adventus invisibiliter omnino fit, nunquam autem veniunt personae omnes, quin procedentes mittantur. Visibilis autem missio fit, quando interna et in-

visibilis missio ita fit, ut per aliqua exteriora signa demonstratur, sicut ad Apostolos facta est in die Pentecostes. Ratio reddi potest, quia visibilis missio fit ad demonstrandam invisibilem, ut hominibus innotescat: ergo visibilis missio includit invisibilem et quasi componitur ex invisibili effectu, et signo visibili, sicut homo ex anima et corpore.

6. *Resolutio.* — *Effugium.* — *Rejicitur.* — Dicendum vero est, has duas missiones esse condistinctas et per se loquendo necessarium non esse, ut simul invisibilis missio fiat, quoties fit visibilis. Probatum inductioe prius in præcipua missione visibili Verbi divini, deinde in missionibus Spiritus sancti. Primum igitur in Filii Dei Incarnatione visibilis ejus missio facta est sine ulla invisibili. Respondent aliqui, tunc in eodem momento factam esse invisibilem missionem ad Virginem, per insignia Spiritus sancti dona. At hoc extrinsecum est ad illam missionem, nam illa missio invisibilis ad Virginem, nec fuit significata per visibilem Verbi missionem, nec fuit terminus illius. Facilius dici posset, in illa missione visibili divini Verbi missum esse invisibiliter Spiritum sanctum ad animam Christi per gratiam sanctificantem. Sed hæc missio invisibilis non manifestatur per se per illam visibilem, neque includitur in illa, tanquam per se et intrinsece componens illam. Et licet ad illam consequatur aliquo modo, inde non fit, non esse condistinctas modo declarato.

7. *Alius modus respondendi.* — Aliter vero dici posset, ipsam Verbi conjunctionem ad humanitatem intrinsece esse invisibilem missionem, quatenus est illius humanitatis altissima sanctificatio. Sed oportet advertere illam sanctificationem CHRISTI hominis per unionem humanitatis ad Verbum et assumptionem hypostaticam ejusdem humanitatis, non constituere duas missiones, unam invisibilem, aliam visibilem ejusdem Verbi. Quia illi non sunt duo modi existendi Verbi in humanitate, sed est unica simplex unio, quæ ratione a nobis distinguitur, quatenus est suppositio et quatenus est sanctificatio: quæ distinctio non satis est ad multiplicandam missionem, quæ solum attenditur secundum novum modum existendi Dei in creatura. In quo etiam considerandum est, quod illa missio non dicitur visibilis, quia versetur circa signum visibile representans aliquid invisibile. Actio enim, per quam sit illa missio, non est tantum representativa (ut sic dicam) nec etiam est visibilis in se, vel in formalissimo termino suo (ut

ita loquar) sed est unitiva et sanctificativa per actionem valde internam, spiritualem et divinam. Quia vero terminatur ad personam compositam visibilem ratione assumptæ naturæ, licet verbum ad eam missum sit invisibile, ideo illa missio visibilis est. Unde per illam non tantum anima, sed etiam caro illa visibilis sanctificata est, licet sanctificatio fuerit invisibilis.

8. *Refellitur.* — Alio tandem modo potest cogitari, quod ibi fuerit conjuncta missio invisibilis cum visibili, quatenus tota Trinitas unionem illam operata est. Nam licet sola persona Verbi illam terminaverit, et ideo solum Verbum caro factum sit: tamen omnes personae illam effecerunt, et ea ratione peculiari modo esse cæperunt in illa humanitate. Quia Deus peculiari modo est, ubi peculiariter operatur. Unde ad Beatam Virginem dictum est: *Spiritus sanctus supercendet in te, etc.* Recte ergo dicitur missus ad humanitatem Verbo uniendam, quæ missio invisibilis dici potest. Et cum Spiritu sancto venit Pater, licet non missus, venit etiam Filius a Patre missus, non solum ut terminus, sed etiam ut effector illius unionis. Sed hoc etiam solum declarat, inveniri ibi duplicem rationem missionis, scilicet, terminationem et efficientiam, unam propriam Filii, ratione ejus singulariter, ac proprie dicitur missus, ut in ea humanitate subsistat: aliam communem per singularem efficientiam, ratione ejus vere dici potest tota Trinitas peculiari modo esse in illa humanitate ut omitam etiam per quamdam concomitantiam ibi adesse, licet illi non uniatur personaliter, ut in primo tomo de Incarnatione, et in 3 de Eucharistia diximus. Tamen inde non fit, unam ex illis missionibus formaliter componi ex alia, vel fieri visibilem per aliam, imo si attente considerentur, ambæ sunt visibiles in suo genere. Propria enim missio Verbi visibilis est, quia per illam constituitur visibilis persona sub humanitate. Altera vero, quæ est per efficientiam, visibilis etiam est, quia fit per actionem terminatam ad rem sensibilem, nempe hunc hominem Deum, et quia ratione illius peculiari modo habitat Trinitas in humanitate et in ejus corpore sensibili.

9. *Missiones visibiles.* — *Aliquorum responsum.* — *Refutatur.* — Venio nunc ad missiones visibiles Spiritus sancti. Inter quas una ex præcipuis fuit in die Baptismatis CHRISTI Domini, quando Spiritus sanctus in ipsum descendit in specie columbæ, nam ille descensus Spiritus sancti non fuit sine missione ipsius a